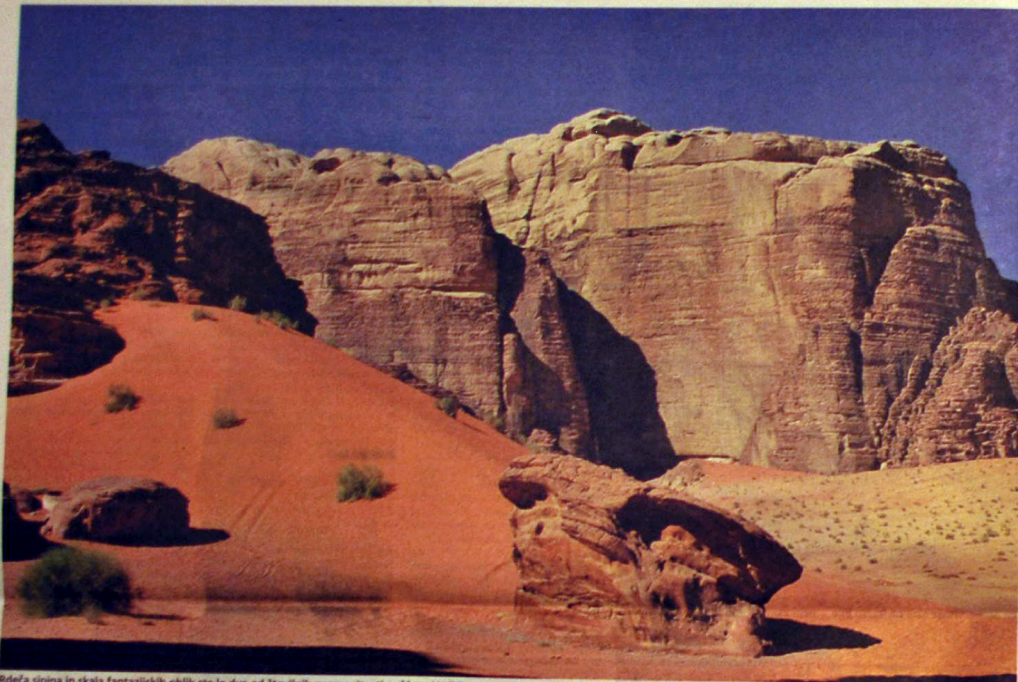

Fantazija pod vročim puščavskim soncem

Jordanija Kdor se odpravlja na potep, ne sme izpustiti znamenite rdeče puščave Vadi Rum, kjer se osamele gore dvigujejo tudi do 800 metrov visoko

Rdeča sipina in skala fantazijskih oblik sta le dve od številnih znamenitosti puščave Vadi Rum.

«Lajki, lajki, lajkaaaaaa...» se je zasililo iz zvočnikov v avtu, ko nas je takсист Husein iz Akabe peljal proti Madabi. Asfaltna cesta je bila prazna. Bila je ravna, kot bi jo potegnili z ravnilom. Levo in desno hribovita puščava. Nebo brez oblaka, vožnja dolgočasna in po zajtrku dremava. Voznik se je zasmeljal, plosknil z rokami, nas pogledal in začel peti.

GAL KUŠAR,
besedilo in fotografije

Nastop je poleg petja vključeval plesavanje na sedežu, ploskanje, fleskanje in vrtanje. Razpoloženje se je popravilo. Zjutraj, ko smo se v Akabi dogovarjali glede poti, postankov in cene, smo si prili navzkriž. Takista se je obraz vidno povesil, ko je izvedel za naše želje. Nismo se hoteli vrnati ne po hitri Puščavski cesti niti po Kraljevi cesti, ki povezuje jug Jordanije s severom. Naš namen je bil potovati po daljši poti, po cesti, ki pelje po vzhodni jordanški puščavi. To je najkrajša pot iz Saudske Arabije do Iraka in Sirije, vodi pa čez naseljeno puščavo. Le vsakič nekaj deset kilometrov je policijska postaja z zdolgočasnimi policisti, ki se razveselijo vsakega obiska. Tudi našega so se, ko smo se ustavili, da smo lahko uporabili njihove sanitarije. Spili smo še obvezni čaj in poklepetali. Z nastopilo se so spominjali zlatih časov, pred invazijo na Irak. Takrat so se tod valile kolone cistem z nafto in tovornjakov z najrazličnejšim blagom. Na tista leta so zdaj spominjali le raztrgane pnevmatike ob cesti.

Osamljena oaza

Naselje Azrak je nastalo ob oazi, edinem viru vode na površini 30.000 kvadratnih kilometrov! Bila je prva oaza, ki so jo dosegle karavane, ko so iz Perzije čez Arabski polotok več tednov potovale po nahi puščavi proti Sredozemlju. Z naraščanjem prebivalstva v sto kilometrov oddaljenem Amanu so se povečevale tudi potrebe po pitni vodi. V Azraku so začeli črpati vedno večje količine vode,

ujete med neprepustne plasti pod puščavskim peskom. Pri tem pa so predrli plasti soli in voda je postala nepitna. Okoliška brakična močvirja so sicer raj za močvirske ptice in ptice selivke, ki se tu ustavijo in odpočijejo na sezonskih svetlih poteh. Naslednja postaja na naši poti je bila utrdba Amra, kjer se je ohranilo kopalnice s freskami iz 6. stoletja. Freske prikazujejo raj na zemlji. Predstavljali so si ga kot vrt, poln sadnega drevja in vinske trte, potočkov in go-

lih kopalnik, kupidov in glasbenikov. Pravo nasprotje suhe, vroče in puste puščave Freske so se v vročem puščavskem pesku ohranile celih 1300 let. Kot po čudežu so preživele tudi islamsko cenzuro. Zadnji postanek je bila Harana, fotogenična, kockasta trdnjava iz 7. stoletja, ki so jo voditelji beduinskih plemen uporabljali kot nevtralnno mesto. Tu so se srečevali in urejali medplemenske zadeve. Malo pod gradom »brez oken in vrat« je parkirišče z centrom za obiskovalce.

Tam so tudi sanitarije s ključavnico, ki se rade zataknejo in se potem ne dajo odpreti. To je izkusila ena od sopotnic, ki se edino svoji plezalni spretnosti lahko zahvali, da se je rešila iz neprijetne ječe.

Fantazijske oblike

Rdeča puščava Vadi Rum je poleg Petra in Mrtvega morja znamenitost, ki jo izpusti redkokateri obiskovalec jugovzhodne Jordanije. Rdečkaste osamele gore iz granita, peščnjaka ali bazalta se kot otoki dvigujejo tudi do 800 metrov iz morja rdečega peska. Gore so različnih fantazijskih oblik in zdi se, kot bi nastale iz kep stajenega vodika pod vročim puščavskim soncem. Gore in pesek skupaj tvorijo obešen, redko posejten labirint, kjer živijo beduini plemen Zalabieh in Zuvajeh. Vadi Rum ima status zavarovanega območja, ki obsega več kot 300 kvadratnih kilometrov. Zjutraj smo se s taksiatom odpravili iz Vadi Muse, pri kraju Rasjdih zavili proti vzhodu, nekaj časa sledili progi fosfatne železnice, po kateri poteka le tovorni promet s kemijskimi produkti Mrtvega morja do pristanišča v Akabi. V stalnem beduinskem naselju Rum smo se preselili na zadnji del terenskega vozila. Naš novi voznik, starejši beduin v tipični opravi, dolgi beli halji in z rdeče-belimi turbanom, je vtaknil ključ in po nekajsekundnem kašljanju je motor vizgal. Ob vsakem postanku ga je ugasnil, in ko ga je spet poskušal zagnati, je trajalo vedno dlje in dlje. Po četrtni vožnji smo se ustavili pri ograji z napajališčem za kamelo. Povzpeli smo se do klifnega previsa. Izpod stene je mezela pitna voda in

Tisoč tristo let stare freske v kopalniču oaze Qusayr Amra prikazujejo rajski vrt.

se zbirala v kotanji. Okolica izvira je bila zelena. Razvejeno grmičasto drevo je dajalo prijetno senco. Pojedli smo malico in uživali v razgledu na puščavo pod seboj.

Avto je zaropotal in odpeljali smo se do rdeče sipine, kjer je vodnik rekel le »red dunes« in pokazal smer. Sezuti smo hodili po sipkem, rdečem pesku. Na površju je bil vroč, le nekaj centimetrov globlje pa prijetno hladno. Kilo so motile le tečne muhe. Mimo stenskih slikarj »wall paintings«, ki so po zatrtjevanju vodnika menda stare več tisoč let in smo si jih sveda morali ogledati, smo se odpeljali naprej.

Šotori iz kozje dlake

Naslednja zanimivost po vodnikovem izboru je bil »pig«. Z veliko domišljije smo v osamelih skalnih res prepoznali debelega pujsa, ki stoji na štirih tankih nožicah. Vozniku se je zdelo zelo smešno, ko se je črpe kot raca splazil spodaj. Prošli smo ga, naj nas fotografira. Problem je nastal, ko naj bi, držeč cigareto v roki in gledajoč skozi okular, ne na zaslon, naredil fotografijo. Vendar mu je kar uspelo. Naš cilj ta dan je bil sicer beduinski turistični kamp. Oskrbnik Valid, ki nas je popeljal po njem, nam je najprej pokazal vzorno počitnične sanitarije in zidano kuhinjo, kamor smo spravili živila, ki smo jih pripeljali. Za spanje obiskovalcev je bila postavljena vrsta manjših šotorov za štiri, prekritih s ponjavami iz črne kozje dlake. Pred večjim šotorom smo se po beduinski navadi sezuli, saj so bile po tihh položene preproge. Stene, visoke dlab metra, so bile zidane tako, da so bile hkrati klopi, prekrite z blazinami. V desnem delu je bilo ognjišče, sestavljeno iz osludene pločevinaste kadi za prhanje. Valid nam je gostoljubno natočil beduinski čaj. Ko sta sopotnici videli beduinsko kitaro, sta ga

zaprtili, naj nam kaj zaigra, in z veseljem nam je ustregel. Počasi so se zbrali še drugi obiskovalci. Valid je odšel pripraviti večerjo, mi pa na sprehod po puščavi. Bižal se je večer. Oranžnost sončnega zahoda se je zlija z oranžnostjo grmičkov so se podaljšale. Relief sledi puščavskih ptic so zaradi senc postali vidni.

Tišina pod zvezdami

Po kratkotrajnem sončnem zahodu je nastopila trda tema. Vrnili smo se v kamp, kjer nas je že čakala pripravljena samopostrežna večerja. Tipična jordanška kuhinjska sicer bolj dolgočasna.

Sestavlja jo veliko zelenjave (kumare, paradajžnik, ajkve, jajčevci), iz katerih naredijo različne solate in omake, ki jih jedo z rižem. Ali pa jih zavijejo v kose tankega arabskega kruha. Beduinska kuhinja vsebuje tudi jagnjetino, od mesa uživajo še piščančje. Najbolj značilna omaka je bila tako blizu, da bi lahko stopil nanjo. Po povratku sva se v velikem šotoru pridružila Validu in našemu vodniku. Vsak od njiju je imel najmanj dva mobilna telefona in primerjala ata, kateri je bolj in kateri omogoča brskanje po internetu. Da, globalizacija seže tudi v puščavski Vadi Rum.

Po standardnem samopostrežnem zajtrku siva se goskovi. Med vračanjem do vasi Rum smo srečali karavano popotnikov, ki se je odločila za večdnevni trekning po puščavi. Verjetno šele tako, po več dnevi hoje, začutiš prostornost in moč puščave, ki smo ju mi doživeli v instant obliki.

Valid, oskrbnik beduinskega turističnega kampa, pri ognjišču v velikem šotoru.

Harana je kockasta utrdba »brez oken in vrat« iz 7. stoletja, kjer so voditelji beduinskih plemen urejali medplemenske zadeve.